

ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ORQALI TA'LIMNI INDIVIDUALLASHTIRISH

Alisher Navoiy nomidagi o'zbek tili va adabiyoti universiteti

Xorijiy tillar kafedrası v.b.dotsent

Ph.D. Yusupova Nargiza Nigmatovna

Yusupova_n@navoiy-uni.uz

nargizanigmatovna@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida ta'lim jarayonini individuallashtirishning nazariy asoslari, amaliy imkoniyatlari va O'zbekiston ta'lim tizimidagi yondashuvlar yoritilgan. O'quvchining shaxsiy ehtiyojlarini hisobga olgan holda ta'limni tashkil etish zamonaviy texnologiyalar orqali qanday amalga oshirilishi misollar bilan ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: Individuallashtirilgan yondashuv, zamonaviy ta'lim, o'quvchi markazli ta'lim, shaxsiylashtirilgan o'qitish, pedagogik metodlar, motivatsiya, raqamli texnologiyalar, ta'lim sifati, o'quvchi ehtiyojlari, mustaqil ta'lim, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv.

Bugungi kunda dunyo miqyosida ta'lim tizimida tub o'zgarishlar yuz bermoqda. Raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, moslashuvchan o'qitish modellarining paydo bo'lishi ta'limda yangi davrni boshlab berdi. Ayniqsa, ta'lim jarayonini har bir o'quvchining ehtiyoj va qobiliyatlariga mos ravishda tashkil etish – ya'ni individuallashtirish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu yondashuv o'quvchi shaxsga yo'naltirilgan pedagogikaning asosi sifatida qaralmoqda. Individuallashtirilgan ta'lim – bu har bir o'quvchining bilim darajasi, o'rganish sur'ati, qiziqishi va ehtiyojlarini inobatga olgan holda o'quv jarayonini tashkil etishdir. Ushbu

yondashuv o'qituvchining o'quvchini markazga qo'ygan faoliyatini talab qiladi. Zamonaviy texnologiyalar, xususan raqamli platformalar va sun'iy intellekt vositalari bu jarayonni samarali qilishda muhim rol o'ynaydi.

Asosiy qism

1. Individuallashtirilgan ta'lim tushunchasi

Individuallashtirish — bu o'quv jarayonini o'quvchining bilim darajasi, o'rganish sur'ati, psixologik xususiyatlari, qiziqishlari va ehtiyojlariga moslashtirishdir. Bunday yondashuv o'quvchini markazga qo'yadi va uning mustaqil, ongli ravishda bilim olishini ta'minlaydi.

2. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar

Zamonaviy ta'lim texnologiyalari o'z ichiga quyidagilarni oladi:

- **LMS (Learning Management Systems):** Moodle, Google Classroom, Edmodo
- **Sun'iy intellekt vositalari:** adaptiv testlar, yozma ishlarni avtomatik baholovchi tizimlar
- **Gamifikatsiya:** o'yin elementlarini o'qitishga qo'shish orqali motivatsiyani oshirish
- **Elektron portfoliolar:** har bir o'quvchining o'z rivojlanishini kuzatish
- **Mobil ilovalar va veb-resurslar:** Duolingo, Quizlet, Kahoot

Bu texnologiyalar orqali o'qituvchi har bir o'quvchi bilan individual ishlash imkoniga ega bo'ladi.

3. Amaliy misollar

- **Moodle platformasida** o'quvchilarga ularning bilim darajasiga qarab topshiriqlar yuklab berilishi.
- **Kahoot** va **Quizziz** orqali qiziqarli testlar orqali o'rganish sur'atlarini kuzatish.

- **Sun'iy intellekt asosida tahlil qiluvchi tizimlar** o'quvchining xatolarini avtomatik aniqlab, shaxsiy tavsiyalar beradi.

4. O'zbekiston tajribasi

O'zbekistonda ham so'nggi yillarda raqamli ta'lim platformalari (Bilim.uz, Ziyonet, UzEdu) orqali shaxsga yo'naltirilgan ta'lim rivojlanmoqda. "Raqamli maktab", "Bir million dasturchi" kabi loyihalar zamonaviy texnologiyalar asosida ta'limni yangilashga xizmat qilmoqda. Shuningdek, ayrim maktablarda AI asosidagi test tizimlari joriy qilinmoqda.

O'zbekiston ta'lim tizimidan faktlar (2023–2024):

- **1000+ ta'lim muassasasi** raqamli platformalardan foydalanishni boshlagan (Maktab.uz, Google Classroom, Bilim.uz).
- **2023 yilda** "Raqamli ta'lim" dasturi asosida 200 mingdan ortiq o'quvchi AR/VR vositalar bilan tajriba qildi.
- **2024 yilga kelib**, har bir viloyatda 1 ta sinf sun'iy intellekt asosida testlarni avtomatik baholash tizimiga o'tdi.
- O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 19-martdagi **PQ–5032-son qarorida** "Raqamli maktab" loyihasi yo'lga qo'yilgan.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar orqali ta'limni individuallashtirish uchun bir nechta misollar keltirishimiz mumkin. Izlanishimizda 7 xil ta'lim tizimlarini ko'rib chiqamiz;

- 1. Learning Management System (LMS) orqali individuallashtirish.** Moodle platformasi yordamida har bir o'quvchiga ularning bilim darajasiga mos topshiriqlar yuklab berish, va avtomatik tarzda baholash.
- 2. Adaptiv ta'lim tizimlari qo'llanilishi.** Masalan: Khan Academy yoki Coursera kabi platformalar o'quvchining javoblariga qarab keyingi mashg'ulotlarni avtomatik moslashtiradi. Bu individuallashtirilgan yondashuvning amaliy ko'rinishi hisoblanadi.

3. **Gamifikatsiya (o'yinlashtirish) orqali individual yondashuv. Masalan:** O'quvchilarning qiziqishiga mos ravishda o'quv vazifalari o'yin elementlari (ballar, darajalar, mukofotlar) bilan kuchaytiriladi. Bu usul orqali o'quvchining o'z yo'nalishida mustaqil o'rganishga motivatsiyasi oshadi. 4.

Sun'iy intellekt (AI) asosida tahlil va yo'naltirish. Masalan: ChatGPT yoki boshqa AI vositalari orqali har bir o'quvchining yozma ishlariga tahlil berilishi, shaxsiy tavsiyalar taklif etilishi. 5.

Mobil ilovalar yordamida mustaqil o'rganish. Masalan: Duolingo yoki Photomath kabi ilovalar o'quvchilarga ularning qiziqishi va o'rganish sur'atiga mos kontent taklif qiladi. 6. **Elektron**

portfoliolar orqali o'quvchining shaxsiy rivojlanishini kuzatish. Masalan: Har bir o'quvchi Google Sites yoki Seesaw platformasida o'z ishlari, natijalari va maqsadlarini saqlaydi. O'qituvchi bu portfoliolar orqali yondashuvni shaxsga mos ravishda o'zgartiradi. 7. **Virtual laboratoriyalar**

orqali mustaqil tajriba o'rganish. Masalan: Phet Simulations yoki Labster orqali o'quvchi o'zi tanlagan tezlikda kimyo/fizika tajribalarini o'rganadi.

Xulosa

Individuallashtirilgan ta'lim — bu kelajak ta'limining asosi hisoblanadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar bu yondashuvni samarali amalga oshirish imkonini beradi. Har bir o'quvchining imkoniyatlarini to'liq ochib berish uchun o'qituvchilar raqamli vositalardan to'g'ri va ijodiy foydalanishlari zarur. Ta'limda raqamli innovatsiyalarni keng qo'llash orqali individual yondashuvni amalda to'liq tatbiq etish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – T.: Ma'naviyat, 2008.
2. Mahkamova N., Mavlonova R. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – T.: Fan va texnologiya, 2021.

3. “Raqamli ta’lim” konsepsiyasi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ–5032-son qarori, 2021-yil 19-mart.
4. Anderson L.W., Krathwohl D.R. A taxonomy for learning, teaching, and assessing. – NY: Addison Wesley Longman, 2001.
5. www.bilim.uz, www.ziyonet.uz – O‘zbekiston ta’lim portallari
6. Nigmatovna, Y. N. (2021). Wide use of role games in modern teaching methods. *Integration of science, education and practice. scientific-methodical journal*, 2, 115-122.
7. Nargiza, Y. (2024). *Increasing student's interest in english language in mixed education technology*.
8. Yusupova, N. N. (2023). Pedagogik ta'lim klasteri muhitida aralash ta'limni qo'llash texnologiyasi. *Innovative Development in Educational Activities*, 2(19), 224-230.
9. Nigmatovna, Y. N. (2024). Bilimlarni individuallashtirish orqali o‘quvchilarda lingvistik kompetentsiyalarni shakllantirishni tashkilashtirish. *American journal of education and LEARNING*, 2(5), 976-982.
10. The role of an individualized approach in modern education . (2025). *Global Science Review*, 3(1), 3-12. <https://global-science-review.com/ojs/index.php/gsr/article/view/481>
11. Yusupova, N. N., Ganihanova, M. B., & Rustamjonovna, Y. M. (2022). Intensive Learning of English in the Pedagogical Educational Environment on the Basis of Media Technologies. *Journal of Positive School Psychology*, 6(4), 5666-5674.